

z dnia 22 lutego 2017 r.

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Wiślica na lata 2017-2020

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2016 r., poz. 446 z późn. zm.,) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1390) - Rada Gminy Wiślica uchwała, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017 – 2020, którego treść stanowi załącznik do uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Wiślica

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Stanisław Bystrzanowski

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE WIŚLICA NA LATA 2017– 2020

WSTĘP

Przemoc w rodzinie to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie przeciw członkowi rodziny, naruszającego godność oraz podstawowe prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody. Z badań dotyczących rodziny, a także obserwacji życia społecznego wiadomo, że ludzie bardzo niechętnie przyznają się do przemocy wewnątrz rodziny. W Polsce trudno w sposób jednoznaczny określić skalę zjawiska przemocy w rodzinie nie tylko na poziomie ogólnym, ale również i lokalnym.

Najważniejsze informacje na temat przemocy w rodzinie

Przemoc - to zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie przeciw członkowi rodziny, naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody.

Przemoc:

- 1) **Jest intencjonalna** - jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary.
- 2) **Utrudnia samoobronę z uwagi na wyraźną asymetrię sił** - w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą. Ofiara jest słabsza a sprawca silniejszy.
- 3) **Narusza prawa i dobra osobiste** - sprawca wykorzystuje przewagę siły narusza podstawowe prawa ofiary (np. prawo do netykalności fizycznej, godności, szacunku itd.)
- 4) **Powoduje cierpienie i ból** - sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody.

Rodzaje przemocy:

- **przemoc fizyczna** to używanie fizycznej siły w celu wymuszenia określonego postępowania np.: uderzenie, ciągnięcie za włosy, kopanie, uderzanie jakimś przedmiotem, pchnięcie nożem itp.,
- **przemoc seksualna** to kontakt seksualny bez zgody; wykorzystywanie seksualne lub kontakty wymuszone siłą, w tym pieszczoty, stosunek seksualny, dotykanie narządów płciowych itp.,
- **przemoc psychiczna** koncentruje się na uzyskaniu psychologicznej dominacji nad ofiarą np.: krytykowanie, poniżanie, obmawianie, obrażanie, wmawianie choroby psychicznej i inne działania mające na celu podważenie poczucia własnej wartości,
- **przemoc ekonomiczna** to działania zmierzające do całkowitej finansowej zależności ofiary od sprawcy, bezprawne finansowe wykorzystanie lub kontrolowanie środków niezbędnych do utrzymania ekonomicznej niezależności ofiary; uniemożliwienie podjęcia pracy zarobkowej lub wymuszenie pracy nieodpłatnej, ograniczenie dostępu do wspólnych zasobów itp.

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie jest wyzwaniem dla każdego, kto z racji wykonywanej profesji, pełnionej funkcji czy osobistego bądź zawodowego zaangażowania podejmuje trud

przeciwstawienia się ogromowi krzywd, jakich doświadcza wiele rodzin w swoich domach. Podejmowanie działań w takich sytuacjach wymaga wiedzy i profesjonalnych umiejętności, tak aby skutecznie powstrzymać sprawców przemocy i nie przyczyniać się do pogarszania sytuacji ofiar. Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem, które - choć odwieczne - dopiero od kilkunastu lat istnieje w świadomości społecznej w naszym kraju i jest przedmiotem świadomych, skoordynowanych działań zaradczych.

Aby przerwać złą sytuację wokół pojedynczej ofiary i zmienić jej sytuację, oczywiście nie wystarczy wiedzieć, że w Polsce występuje przemoc w rodzinie i że jest ona przestępstwem.

Nie wystarczy nawet motywacja do pomagania. Potrzebne są konkretne umiejętności - stąd pytanie o metody skutecznych oddziaływań. Ale to jeszcze nie wszystko - istotną rolę odgrywają emocje i przekonania osób pomagających.

Aby osiągnąć zamierzony cel, niezbędne jest podejmowanie działań przez reprezentantów wielu służb, a co ważniejsze, muszą oni działać razem. W ten sposób mogą zyskać większą skuteczność, wspierać się nawzajem, unikać zarówno wypalenia z powodu nieskuteczności wysiłków, jak i powielania tych samych działań oraz podejmowania sprzecznych kroków. Warto, żeby przedstawiciele różnych służb zajmujący się przemocą domową znali się i mieli ze sobą dobry kontakt.

Pomoc społeczna jest ogromnie istotnym ogniwem przeciwdziałania przemocy domowej, dysponuje bowiem szczegółową wiedzą o poszczególnych rodzinach i określonymi możliwościami pomagania. Do jej działań konieczność posługiwania się Niebieskimi Kartami wprowadziła ustawa o pomocy społecznej.

Kolejną ważną instytucją, która z racji swoich kompetencji musi włączać się do lokalnego systemu pomagania ofiarom pomocy domowej, jest gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych. Rozpoczynając sprawy nakierowane na zobowiązanie do leczenia osób uzależnionych od alkoholu, często ma do czynienia ze sprawcami przemocy. Samo zobowiązanie do leczenia odwykowego nie jest w stanie zatrzymać przemocy, nawet jeśli sprawca podejmie leczenie. Nadużywanie alkoholu, chociaż jest często powiązane z przemocą, nie jest uważane za jedyny czynnik sprawczy.

Przyglądając się zadaniom i kompetencjom instytucji oraz służb działających w środowisku lokalnym można stwierdzić, że przynajmniej teoretycznie wszystkie rodzaje pomocy są dostępne dla ofiar przemocy w rodzinie. W praktyce wygląda to inaczej, a z doświadczeń osób pomagających osobom dotkniętym przemocą w rodzinie wynika, że zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy nie mogą być realizowane niejako przy okazji innych działań. Konieczne są zatem szkolenia oraz zmiana postaw - i to nie tylko na poziomie instytucjonalnym czy społecznym, ale także na osobistym.

Prawo ściga sprawców przestępstw przeciwko osobom bliskim za:

art. 207 § 1 k.k. - kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny – podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat (ściganie z urzędu)

art. 191 § 1 k.k. - kto stosuje przemoc wobec osoby lub groźbę bezprawną w celu zmuszenia innej osoby do określonego działania, zaniechania lub znoszenia, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3 (ściganie z urzędu)

art. 197 § 1 k.k. - kto przemocą, groźbą bezprawną lub podstępem doprowadza inną osobę do obcowania płciowego, podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12 (ściganie następuje na wniosek pokrzywdzonego)

art. 209 § 1 k.k. - kto uporczywie uchyla się od wykonania ciążącego na nim z mocy ustawy lub orzeczenia sądowego obowiązku opieki przez niełożenie na utrzymanie osoby najbliższej lub innej osoby i przez to naraża ją na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2 (ściganie

następuje na wniosek pokrzywdzonego)

Rozdział I

POSTANOWIENIA OGÓLNE

1. Podstawy prawne działań związanych z realizacją programu:

Podstawą prawną działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie jest:

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1390),
- Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” z dnia 13 września 2011 r. (Dz. U. z 2011 r., Nr 209, poz. 1245)
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. poz. 487 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r., poz. 930 z późn. zm.).

2. Cele strategiczne programu:

- Profesjonalna pomoc i wsparcie dla osób doznających przemocy, bądź zagrożonych zjawiskiem przemocy,
- Podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie (w postaci: pogadanek, ulotek i plakatów),
- Zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie i zwiększenie dostępności pomocy.
- Zwiększenie zasobów potrzebnych do radzenia sobie z już istniejącymi problemami,
- Zmniejszenie negatywnych następstw dla ofiar i świadków występowania przemocy w rodzinie,
- Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc.
- Poprawa skuteczności działań osób zobowiązanych i uprawnionych do przeciwdziałania przemocy oraz monitorowanie i diagnozowanie zjawiska przemocy, jego rozmiarów, skutków społecznych oraz efektywności podejmowanych działań,

3. Odbiorcy programu:

- Rodziny i osoby borykające się z przemocą w rodzinie bądź zagrożone zjawiskiem przemocy,
- Sprawcy przemocy,
- Przedstawiciele instytucji i służb pracujących z osobami i rodzinami dotkniętymi bądź zagrożonymi przemocą.

4. Członkowie Zespołu:

Członkowie Zespołu będą współpracować ze służbami i instytucjami włączonymi do lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy:

- Urzędem Gminy w Wiślicy,

- Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Wiślicy,
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Busku - Zdroju,
- Komendą Policji w Solcu Zdroju,
- Sądem Rejonowym w Busku – Zdroju – Zespołem Kuratorów Sądowych,
- Zakładem Opieki Zdrowotnej w Wiślicy,
- Zespołem Szkolno – Przedszkolnym w Wiślicy
- Szkołą Podstawową w Skotnikach Dolnych,
- Publicznym Gimnazjum w Wiślicy,
- Instytucjami, organizacjami i stowarzyszeniami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- Punktem Konsultacyjnym ds Uzależnień i Przemocy w Wiślicy
- Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w Busku – Zdroju.

Rozdział II

ZADANIA Z ZAKRESU GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE I SPOSOBY ICH REALIZACJI

I. Koordynacja działań lokalnych podmiotów.

1. Działalność Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Cel funkcjonowania Zespołu – szybsze i skuteczniejsze podejmowanie działań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa oraz zatrzymania przemocy, a także planowanie i realizacja działań pomocowych w oparciu o diagnozę potrzeb rodzin.

- A. Skład Zespołu został określony Zarządzeniem Nr 16 Wójta Gminy Wiślica z dnia 24 marca 2011r. w sprawie powołania Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
- B. Zespół realizuje następujące zadania:
 - Podejmowanie działań interwencyjnych w sprawach przemocy domowej,
 - Opracowywanie na bieżąco adekwatnych strategii postępowania w przypadkach rozpoznawania i zgłoszenia przemocy domowej w sytuacjach tego wymagających,
 - Inspirowanie nowych rozwiązań na terenie Gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
 - Opracowanie propozycji współdziałania z organizacjami pozarządowymi oraz kościołami w zakresie udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie oraz propozycji oddziaływania na osoby stosujące przemoc w rodzinie,
 - Gromadzenie informacji na temat miejsc w ośrodkach wsparcia i możliwości udzielania pomocy,
 - Podnoszenie świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie,
 - Występowanie z wnioskiem do Prokuratury o wszczęcie postępowania przygotowawczego w sprawach o znęcanie się nad rodziną,
 - Występowanie do Komendy Policji w Solcu – Zdroju z wnioskiem o podjęcie

działań interwencyjnych przez dzielnicowego lub innych działań prewencyjnych w sprawach, gdzie ujawniono zagrożenie przemocą w rodzinie,

C. Grupy robocze Zespołu Interdyscyplinarnego :

- tworzą plany pomocy rodzinom,
- udzielają pomocy osobą doznającym zjawiska przemocy zgodnie ze swoimi obowiązkami służbowymi
- oddziałują na sprawcę przemocy
- monitorują sytuację rodzinną

2. Na terenie gminy Wiślica działa Punkt Konsultacyjny do spraw Uzależnień i Przemocy

Zadania Punktu:

- Udzielanie pomocy terapeutycznej osobom uzależnionym od alkoholu i współuzależnionym oraz osobom doznającym przemocy.

3. Procedura interwencji – „Niebieska Karta”

„ Niebieska Karta ” to procedura interwencji wobec przemocy w rodzinie, która składa się z odpowiedniej dokumentacji i sposobu postępowania w przypadku stwierdzenia występowania przemocy.

Głównym celem „Niebieskiej Karty” jest zdiagnozowanie przemocy i usprawnienie pomocy proponowanej przez przedstawicieli różnych służb w środowisku lokalnym. Podstawą skuteczności procedury i proponowanej pomocy jest współpraca specjalistów różnych służb stykających się z ofiarami i sprawcami przemocy w rodzinie.

II. Systematyczna edukacja przedstawicieli różnych grup zawodowych stykających się z problematyką przemocy w rodzinie:

- Podnoszenie kwalifikacji osób zaangażowanych w realizację programu, świadczących pomoc na rzecz rodzin, u których występuje przemoc,
- Organizowanie konferencji, seminariów dla osób, instytucji zaangażowanych w realizację programu, w tym szkolenia w zakresie prowadzenia mediacji rodzinnych i rówieśniczych.

Rozdział III

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

1. Oczekiwane efekty realizacji programu:

Spodziewanymi efektami realizacji Gminnego Programu Przemocy w Rodzinie na lata 2017 – 2020 w Gminie Wiślica są:

- 1) Systematyczne diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie,
- 2) Spadek liczby zjawiska przemocy w rodzinie,
- 3) Zwiększenie wrażliwości społecznej wobec aktów przemocy,
- 4) Podwyższenie kompetencji służb zajmujących się problematyką przemocy w

- rodzinie;
- 5) Zwiększenie dostępności profesjonalnej pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie,
 - 6) Zwiększenie skuteczności oddziaływania na sprawców przemocy w rodzinie,
 - 7) Zmniejszenie skutków psychologicznych wynikających z przemocy,
 - 8) Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa członków rodzin doświadczających przemocy,
 - 9) Nabycie umiejętności asertywnych zachowań przez osoby i rodziny dotknięte bądź zagrożone zjawiskiem przemocy domowej.

2. Nadzór nad realizacją programu sprawuje Wójt Gminy Wiślica. Jednostką odpowiedzialną za realizację programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

3. Czas realizacji Programu:

Program realizowany będzie w latach 2017 – 2020.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Stanisław Bystrzanowski

UZASADNIENIE

do Uchwały Rady Gminy Wiślica w sprawie przyjęcia do realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie lata 2017-2020

W dniu 24 marca 2011 r. Zarządzeniem Wójta Gminy został powołany Zespół Interdyscyplinarny do którego należy w szczególności diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie i podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą.

W celu skutecznego przeciwdziałania pogłębianiu się kryzysów i narastaniu problemów w rodzinach niezbędne jest utworzenie profesjonalnego systemu poradnictwa do zapewnienia skutecznego rozwiązywania problemów rodzin i ich kryzysów. Dlatego też, koniecznym jest opracowanie i realizacja lokalnych programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Zadania takie nakłada na organy administracji rządowej i samorządowej ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Stanisław Bystrzanowski